

Provinsje Fryslân
Tweebaksmarkt 52
8911 KZ Leeuwarden

T.n.v. Het college van Gedeputeerde Staten en tevens de leden van Provinciale Staten.

Hartwerd

8 april 2022

Betreft: Randvoorwaarden Fries Landbouw Collectief inzake stikstofdossier.

Geachte Commissaris der Koning, gedeputeerden en statenleden,

Wij streven als Fries Landbouw Collectief (FLC) bestaande uit LTO Noord, FDF, NMV, Agractie, DDB, KBF, Friesch Grondbezit en de AJF nog altijd naar 'de Fryske Oanpak' en vinden het daarom jammer dat wij geregeld via de media op de hoogte worden gebracht van voorgenomen beleid.

Naar aanleiding van verschillende berichtgevingen de afgelopen weken, in zowel landelijke als provinciale media, voelen wij ons als FLC genoodzaakt om in navolging van onze inbreng op 21 januari jongstleden deze brief te schrijven. Ook de recente lijn van Minister Van der Wal noopt ons tot deze brief.

Allereerst willen wij u als Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Fryslân dringend verzoeken om zowel langs bestuurlijke als politieke weg, binnen IPO, Kabinet en Tweede Kamer te bewerkstelligen dat:

- De PAS-melders en andere situaties waar de betrokkene te goeder trouw heeft gehandeld, direct worden gelegaliseerd. Zonder legalisatie geen gebiedsprocessen.
- We afstappen van de Kritische Depositie Waarde (KDW) als criterium en daarvoor in de plaats gaan we naar de vraag hoe de natuur er voor staat en welke drukfactoren daarbij een rol spelen.
- Dwingend instrumentarium zoals onteigening, bestemming en voorkeursrecht uit de voorstellen wordt gehaald.

Daarnaast trekken we in deze brief als FLC een harde lijn om daarmee de Friese boeren in bescherming te nemen. Dit komt er op neer dat wij alle medewerking per direct zullen stoppen als (één van) de volgende harde randvoorwaarden genegeerd wordt:

- Gedwongen opkoop is onbespreekbaar.
Steeds vaker valt de term 'onteigening' in zowel landelijke als Friese media. Afgelopen week nota bene in combinatie met aantallen en regio's. Dit resulteert er in dat de emoties hoog oplopen in de betreffende gebieden en agrarische ondernemers met angst en spanning over het erf lopen. Vrijwillige opkoop/verplaatsing en innovatie zijn wat het FLC betreft de enige opties. Wij hebben in de diverse dialogen en sessies hiertoe voldoende handvaten gegeven.
- Vergund is vergund.
De discussie rondom latente ruimte in vergunningen lijkt maar actueel te blijven. Doordat de meest invloedrijke diercategorieën (melkvee, pluimvee en varkens) afgebakend zijn middels dier- en fosfaatrechten is een toename in ammoniakemissie niet voor de hand liggend. Sterker nog, alle latente ruimte die in gebruik wordt genomen zal worden benut middels emissie reducerende technieken die per eenheid een emissiedaling met zich mee brengen. Bovendien is veel latente ruimte (nog) onbenut door verscheidene vormen van overheidsingrijpen.

- Landbouwgrond blijft landbouwgrond

Vanuit de gebiedsgerichte aanpakken is inmiddels duidelijk dat er op grote schaal grondtransacties zullen plaatsvinden tussen de landbouw en de provincie. Om de landbouw te verduurzamen en natuurinclusiever te maken, om het platteland leefbaar te houden en om een sterke agrarische structuur te behouden is het van belang dat deze gronden opnieuw ten behoeve van de landbouw ter beschikking komen cq blijven.

Naast de bovengenoemde harde randvoorwaarden wil het FLC ook aandacht vragen bij de provincie voor de hier navolgende voorwaarden:

- Voorafgaand aan gebiedsprocessen en andere maatregelen dient eerst een monitoringssysteem gereed te zijn, waarbij voor iedereen raadpleegbaar en gelabeld wordt bijgehouden welke sector hoeveel emissie (en depositie) gereduceerd heeft.
- Werk op basis van keuzevrijheid en wenkend perspectief in plaats van regressie, waar we nu op af stevenen. Economisch duurzaam landbouwperspectief moet een volwaardig doel van de gebiedsgerichte aanpak zijn. Daarbij past bijvoorbeeld het principe betalen voor elke kg emissiereductie.
- Beleid o.b.v. onafhankelijke en complete bronemissiemetingen (dus niet alleen de MAN systematiek), depositiemetingen en de staat van instandhouding i.p.v. krampachtig vasthouden aan de Kritische Depositie Waarden (KDW's). Daarin ook kijkend naar overige drukfactoren als water, ph, mineralen en beheer.
- Innovatie leidend laten zijn om reductie te bewerkstelligen, zoals dat ook in andere sectoren leidend is.
- De focus meer op de blijvende boer in plaats van op grootschalige opkoop. Investeren in de sector in plaats van in het bejaardentehuis.
- Krimp en extensivering van de veestapel mogen niet als doel op zich gesteld worden.
- Open kaart spelen, dus inzichtelijk maken van de data uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).
- De menselijke maat duidelijker mee laten wegen in te vormen beleid.
- De sociaal maatschappelijke impact van berichtgeving in media bij besluitvorming dient vooraf gemanaged te worden.
- Tijdige en transparante communicatie om draagvlak en een proactieve houding vanuit de landbouw te behouden.

Ook vinden we het ontoelaatbaar, stigmatiserend en polariserend hoe minister Christianne van der Wal in diverse media heeft opgetreden. Daarnaast zijn we totaal niet gediend van eventuele landelijke druk als het de minister niet snel genoeg gaat. Wij laten ons niet chanteren met het middel 'onteigening'. Rome is ook niet op één dag gebouwd en wij zijn van mening dat eerst geïnvesteerd dient te worden in een goed fundament (monitoring, legalisatie e.d.).

Wij verzoeken u dringend - zowel de Gedeputeerde Staten als de Provinciale Staten – om op de kortst mogelijke termijn, u in te spannen opdat ook in de landelijke context de juiste keuzes worden gemaakt en in te stemmen met onze hierboven beschreven uitgangspunten en randvoorwaarden. Tevens verzoeken wij u tot openbare afkeuring van de uitlatingen van de minister inzake onteigening. Graag horen wij van de provincie op welke termijn wij replek op ze brief kunnen verwachten.

Uiteraard blijven wij graag met jullie in gesprek om gezamenlijk de uitdagingen aan te gaan en de Fryske Oanpak gestalte te geven, maar dan moet dit wel op een manier die nog enigszins recht doet aan de landbouw. Met meer dan gewone belangstelling zien we uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Namens het Friese Landbouw Collectief;

LTO Noord	J.T. Kooistra
Agractie	S. Mensonides
K.B.F.	A. van der Ploeg
Fr. Grondbezit	G. de Boer
N.M.V.	J.R.J. Porsius
D.D.B.	S. van Keimpema
F.D.F.	C. de Boer
AJF	H.A. Galema

Teken ik,

Hendrik Galema
Kloosterweg 21
8741 KB Hartwerd